

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2023. április 20.*

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – 2009/28/EK irányelv – A megújuló energiaforrásokból előállított energia támogatása – A 16. cikk (2) bekezdésének c) pontja – A szállítási és elosztási hálózatokhoz való hozzáférés – A megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiának biztosított elsőbbségi hozzáférés – Mind megújuló, mind hagyományos energiaforrásokból történő előállítás”

A C-580/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) a Bírósághoz 2021. szeptember 22-én érkezett, 2021. július 6-i határozatával terjesztett elő

az **EEW Energy from Waste Großräschen GmbH**

és

az **MNG Mitteldeutsche Netzgesellschaft Strom GmbH**

között,

az **50 Hertz Transmission GmbH**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, D. Gratsias, F. Biltgen, I. Jarukaitis és Csehi Z. (előadó) bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: D. Dittert egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2022. szeptember 8-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az EEW Energy from Waste Großräschen GmbH képviseletében B. Rechner és A. Vallone Rechtsanwälte,

* Az eljárás nyelve: német.

- az MNG Mitteldeutsche Netzgesellschaft Strom GmbH képviselőiben B. Christ és T. Höch Rechtsanwälte,
 - az 50 Hertz Transmission GmbH képviselőiben T. Burmeister és L. Reichstein Rechtsanwälte,
 - az Európai Bizottság képviselőiben B. De Meester és G. Wils, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2022. november 17-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról [helyesen: a megújuló energiaforrásból előállított energia felhasználásának támogatásáról], valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. április 23-i 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 140., 16. o.) 2. cikkének a) és e) pontjával összefüggésben értelmezett 16. cikke (2) bekezdése c) pontjának, valamint az említett irányelv 5. cikke (3) bekezdése második albekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az EEW Energy from Waste Großräschchen GmbH (a továbbiakban: EEW) és az MNG Mitteldeutsche Netzgesellschaft Strom GmbH (a továbbiakban: MNG Strom) között azon kár tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelyet az EEW az MNG Stromtól származó, az EEW által előállított villamos energia tekintetében a hálózatokhoz való hozzáférésre vonatkozó ismétlődő kérelmek következtében szenvedett el.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2001/77/EK irányelv

- 3 A belső villamosenergia-piacon a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásáról szóló, 2001. szeptember 27-i 2001/77/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 283., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 121. o.) 2. cikkének c) pontja értelmében:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

[...]

c) »megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia«: a kizárólag megújuló energiaforrásokat hasznosító erőművek által előállított villamos energia, valamint a hagyományos energiaforrásokat is hasznosító vegyes erőművek által előállított villamos energia megújuló energiaforrásból előállított része, beleértve a tároló rendszerek feltöltésére használt megújuló villamos energiát, a tároló rendszerek eredményeképpen előállított villamos energiát kivéve”.

A 2009/28 irányelv

4 A 2009/28 irányelv (11), (60) és (61) preambulumbekzdése a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2018. L 328., 82. o.) történő hatályon kívül helyezését megelőzően a következőképpen szolt:

„(11) A megújuló energiaforrásokból előállított energia részarányának kiszámítására és az ilyen források meghatározására átlátható és egyértelmű szabályokat kell megállapítani. [...]

[...]

(60) A megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia számára biztosított elsőbbségi hozzáférés és garantált hozzáférés fontos a megújuló energiaforrásoknak a villamos energia belső piacába való integrációja szempontjából, összhangban [a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i] 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL 2003. L 176., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 211. o.)] a 2003/54/EK irányelv 11. cikkének (2) bekezdésével, továbbfejlesztve 11. cikkének (3) bekezdését. A távvezeték-hálózat megbízhatósága és biztonsága fenntartásához és a teherelosztáshoz kapcsolódó követelmények tagállamonként változhatnak a nemzeti távvezeték-hálózat sajátosságaitól és biztonságos működésétől függően. A távvezeték-hálózathoz csatlakozott, megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát előállító bekapcsolt termelők számára a hálózathoz való elsőbbségi hozzáférés biztosítékot nyújt arra, hogy a megújuló energiaforrásból előállított villamos energiát a csatlakozási szabályokkal összhangban a forrás rendelkezésre állásakor mindenkor képesek lesznek eladni és továbbítani. Abban az esetben, ha a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia integrálódott az azonnali ügyleteket bonyolító piacokba, a garantált hozzáférés biztosítja, hogy az eladott és támogatott villamos energia teljes mennyisége hozzáfér a távvezeték-hálózathoz, és ezáltal a hálózatra kapcsolt létesítmények által megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiából a lehető legnagyobb mennyiség használható fel. Mindez ugyanakkor nem jelent semmilyen kötelezettséget a tagállamok számára arra nézve, hogy a megújuló energiát támogassák vagy azzal kapcsolatos vásárlási kötelezettséget írjanak elő. Más rendszerek szabott árat határoznak meg a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia tekintetében, amihez általában a rendszerüzemeltető vásárlási kötelezettsége párosul. Ebben az esetben az elsőbbségi hozzáférés eleve biztosított.

(61) Bizonyos körülmények között nem lehetséges a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia szállítását és elosztását teljes mértékben biztosítani a távvezeték-rendszer megbízhatóságának vagy biztonságának veszélyeztetése nélkül. Ilyen körülmények között helyénvaló lehet, ha az érintett termelők részére pénzügyi kompenzációt nyújtanak. Ezen irányelv célkitűzései mindazonáltal megkövetelik, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia szállítása és elosztása a távvezeték-rendszer megbízhatóságának

vagy biztonságának veszélyeztetése nélkül, folyamatosan növekedjen. E célból a tagállamok meghozzák a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia nagyobb mértékben áramoljon, többek között a változó források és a ma még nem tárolható források sajátosságainak figyelembevételével. Az irányelv célkitűzései által megkövetelt mértékig a megújuló energiát előállító új létesítményekhez történő csatlakozást a lehető leghamarabb engedélyezni kell. A hálózati csatlakozási eljárások meggyorsítására a tagállamok elsődleges, illetve fenntartott csatlakozási kapacitást biztosíthatnak a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát termelő új létesítmények számára.”

5 A 2009/28 irányelv „Hatály” című 1. cikke a következőket írta elő:

„Ez az irányelv közös keretet hoz létre a megújuló energiaforrásokból előállított energia támogatására. Kötelező nemzeti célkitűzéseket állapít meg a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a teljes bruttó energiafogyasztásban képviselt összarányára és a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a közlekedésben felhasznált részarányára vonatkozóan. Szabályokat állapít meg a tagállamok közötti statisztikai átruházások, a tagállamok közötti, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti közös projektek, a származási garanciák, a közigazgatási eljárások, a tájékoztatás és képzés, valamint a megújuló energiaforrásokból előállított energiának a villamosenergia-hálózatokhoz való hozzáférése tekintetében. [...]”

6 Ezen irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezett:

„Ezen irányelv alkalmazásában a [2003/54 irányelv] fogalommeghatározásait kell alkalmazni.

Ezen irányelv alkalmazásában továbbá:

- a) »megújuló energiaforrásból előállított energia«: a nem fosszilis megújuló energiaforrásokból származó energia: szél-, nap-, légtermikus, geotermikus, hidrotermikus, valamint az óceánból nyert energia, vízenergia, biomassza, hulladéklerakó helyeken és szennyvíztisztító telepeken keletkező gázok és biogázok energiája;

[...]

- e) »biomassza«: a mezőgazdaságból (a növényi és állati eredetű anyagokat is beleértve), erdőgazdálkodásból és a kapcsolódó iparágakból – többek között a halászatból és az akvakultúrából – származó, biológiai eredetű termékek, hulladékok és maradékanyagok biológiailag lebontható része, valamint az ipari és települési hulladék biológiailag lebontható része;

[...]

- j) »származási garancia«: elektronikus dokumentum, amelynek kizárólagos rendeltetése a végső fogyasztó felé annak bizonyítása a 2003/54/EK irányelv 3. cikke (6) bekezdésének megfelelően, hogy az energia egy meghatározott részét vagy mennyiségét megújuló energiaforrásokból állították elő;

[...]”

7 Az említett irányelv 5. cikke (1) és (3) bekezdésének szövege a következő:

„(1) A megújuló energiaforrásokból előállított energia teljes bruttó fogyasztását a következő elemek összeadásával kell kiszámítani:

a) a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia teljes bruttó fogyasztása [helyesen: a megújuló energiaforrásokból előállított energiára vonatkozó teljes bruttó energiafogyasztást];

[...]

(3) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia teljes bruttó fogyasztását [helyesen: a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiára vonatkozó teljes bruttó energiafogyasztást] a megújuló energiaforrásokból a tagállamban előállított villamosenergia-mennyiségből a korábban felszivattyúzott vizet használó duzzasztótároló-egységek által előállított villamosenergia-mennyiség kivonásával kell kiszámítani.

A többféle üzemanyaggal működő, megújuló és hagyományos energiaforrásokat használó erőművekben csak a megújuló energiaforrásokból termelt villamos energia vehető figyelembe. E számítás céljára az egyes energiaforrások részesedését energiatartalmuk alapján kell kiszámítani.

A víz- és szélenergiával termelt villamos energiát a II. mellékletben megállapított normalizálási szabálynak megfelelően kell kiszámítani.”

8 Ugyanezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„A megújuló energiaforrásokból származó energiának az energiaszolgáltató által kínált energiahordozó-összetételben való arányának vagy mennyiségének a végső fogyasztó felé történő bizonyítása céljából, a [2003/54] irányelv 3. cikkének (6) bekezdésével összhangban a tagállamok biztosítják, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia származása, mint olyan, ezen irányelv értelmében objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján garantálható.”

9 A 2009/28 irányelv 16. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében:

„(1) A tagállamok megteszik a megfelelő lépéseket a szállítási és elosztási hálózati infrastruktúra, az intelligens hálózatok, a tároló létesítmények és a villamosenergia-rendszer fejlesztésére a villamosenergia-rendszer biztonságos működésének lehetővé tétele érdekében, mivel ez biztosítja a megújuló energiaforrásokon alapuló villamosenergia-termelés – többek között a rendszerek tagállamok közötti, továbbá tagállamok és harmadik országok közötti összekapcsolása révén történő – továbbfejlesztését. A tagállamok megfelelő lépéseket tesznek továbbá a hálózati infrastruktúrával kapcsolatos engedélyezési eljárások felgyorsítására, valamint a hálózati infrastruktúra jóváhagyásának az igazgatási és tervezési eljárásokkal való összehangolására.

(2) A távvezeték-hálózat megbízhatósága és biztonsága fenntartásához kapcsolódó követelményekre is figyelemmel, az illetékes nemzeti hatóságok által meghatározott átlátható, megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján:

a) a tagállamok biztosítják, hogy a szállítási rendszer és az elosztórendszer üzemeltetői saját ellátási területükön szavatolják a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia szállítását és elosztását;

- b) a tagállamok rendelkeznek továbbá arról, hogy a távvezeték-hálózathoz való hozzáférésnél a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia vagy elsőbbséget élvezzen, vagy garantált hozzáféréssel rendelkezzen;
- c) a tagállamok biztosítják, hogy a szállítási rendszer-üzemeltetők a villamosenergia-termelő létesítményektől érkező hálózati terhelés elosztása során átlátható, megkülönböztetésmentes kritériumok alapján előnyben részesítsék a megújuló energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítményeket, amennyiben ezt a nemzeti villamosenergia-rendszer biztonságos működése lehetővé teszi. A tagállamok biztosítják, hogy a távvezeték-hálózattal és a piaccal kapcsolatos megfelelő operatív intézkedésekre kerüljön sor a megújuló energiaforrásokból előállított villamosenergia-mennyiség csökkenésének minimalizálása érdekében. Ha jelentős intézkedések születnek a megújuló energiaforrások korlátozására a nemzeti villamosenergia-rendszer és az energiaellátás biztonságának garantálására, a tagállamok biztosítják, hogy az érintett rendszerüzemeltetők jelentést készítsenek az illetékes szabályozó hatóság részére ezekről az intézkedésekről, és jelezzék, hogy milyen korrekciós intézkedéseket szándékoznak hozni a nem megfelelő korlátozások megakadályozására.”

A német jog

- 10 A 2008. október 25-i Erneuerbare-Energien-Gesetz (a megújuló energiáról szóló törvény, BGBl. 2011. I., 1634. o.) 2012. január 1-jétől 2014. július 31-ig hatályos változatának (a továbbiakban: 2012. évi EEG) 3. §-a következőképpen rendelkezett:

„A jelen törvény alkalmazásában:

1. »létesítmény«: megújuló energiaforrásból villamos energiát előállító minden létesítmény [...]
3. »megújuló energia«: [...] biomasszából előállított energia [...], valamint a települési és ipari hulladék biológiailag lebontható részéből előállított energia,

[...]”

- 11 A 2012. évi EEG-nek „A betáplálás irányítása” című 11. §-ának (1) bekezdése a következőket írta elő:

„Kivételes esetben a rendszerüzemeltetők [...] jogosultak a közvetlenül vagy közvetve hálózataukra csatlakozott létesítmények [...] szabályozására, amennyiben:

1. ellenkező esetben hálózati túlterheltség keletkezne az adott hálózat területén, beleértve az upstream hálózatot is,
2. a megújuló energiaforrásból előállított villamos energiát [...] előnyben kell részesíteni, kivéve ha a villamosenergia-ellátási rendszer biztonságának és megbízhatóságának biztosítása érdekében más villamosenergia-termelő létesítményeknek a hálózaton kell maradniuk, [...]

[...]”

- 12 A 2012. évi EEG „Rendkívüli esetekre vonatkozó szabályozás” című 12. §-ának 1. bekezdése a következőket írta elő:

„Amennyiben a 11. § (1) bekezdése értelmében hálózati túlterheltség miatt csökkentik a megújuló energiaforrásból villamos energiát termelő létesítményekből származó villamos energia betáplálását [...], az intézkedéssel érintett üzemeltetők részére az elmaradt bevételek többletköltségekkel növelt és megtakarított költségekkel csökkentett összege 95% ának megfelelő kártalanítást kell fizetni. [...]”

- 13 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a 2012. évi EEG e rendelkezései lényegében megfelelnek az EEG alapeljárásban egymást követően alkalmazandó három változata rendelkezéseinek.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 14 Az EEW Großräschenben (Németország) villamos energiát és hőt előállító, hulladék-hőkezelést végző létesítményt üzemeltet. E hulladék egy részét, amely biológiailag lebontható hulladékból áll, más hulladéktípusokkal együtt égetik el. A biológiailag lebontható hulladék aránya változó, és a teljes hulladékmennyiség akár 50%-át is elérheti. Az e létesítmény által termelt villamos energia egy részét az MNG Strom által üzemeltetett hálózatba táplálják, amellyel az EEW hálózati csatlakozási és beszerzési szerződés útján áll kapcsolatban.
- 15 2011 és 2016 között az MNG Strom a hálózatbiztonsági irányítás keretében és adott esetben az 50 Hertz Transmissional GmbH-val mint szállítási rendszer-üzemeltetővel folytatott együttműködés keretében számos alkalommal kérte, hogy az EEW a szűk keresztmetszettel kapcsolatos problémák miatt ideiglenesen csökkentse az érintett hálózatokba történő betáplálást. Emiatt az EEW keresetet indított az MNG Strom ellen, amelyben 2,24 millió euró kártérítést követelt, többek között az EEG 2012 12. §-a alapján.
- 16 A fellebbviteli bíróság elutasította az EEW keresetét azzal az indokkal, hogy az EEW létesítményében előállított villamos energiát nem kizárólag megújuló energiaforrásokból állítják elő, így e létesítmény nem minősíthető az alkalmazandó nemzeti rendelkezések értelmében vett „megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelő létesítménynek”.
- 17 Az EEW e határozattal szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofhoz (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország), a kérdést előterjesztő bírósághoz.
- 18 E bíróság szerint e kereset kimenetele azon kérdés megválaszolásától függ, hogy az EEW létesítménye a 2012. évi EEG-nek a 2001/77 irányelv 2. cikkének c) pontjával és a 2009/28 irányelv rendelkezéseivel, különösen 16. cikke (2) bekezdésének c) pontjával összefüggésben értelmezett 12. cikke értelmében vett „megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelő létesítménynek” minősül-e.

19 E körülmények között a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni a [2009/28 irányelv] 2. cikkének a) és e) pontjával összefüggésben értelmezett 16. cikke (2) bekezdésének c) pontját, hogy a villamos energia hálózatba való betáplálása során előnyben kell részesíteni az olyan termelő létesítményeket is, amelyekben vegyes hulladék termikus hasznosításával állítanak elő villamos energiát, minek során a hulladék változó arányban biológiailag lebontható ipari és települési hulladékot tartalmaz?
- 2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: A villamos energia betáplálása során a [2009/28 irányelv] 16. cikke (2) bekezdésének c) pontja alapján történő előnyben részesítés függ-e azon, biológiailag lebontható hulladék arányától, amelyet a villamosenergia-termelés során az első kérdésben leírt módon használnak fel?
- 3) A második kérdésre adott igenlő válasz esetén: Létezik-e a biológiailag lebontható hulladék arányára vonatkozó olyan lényegességi küszöb, amely alatt az előállított villamos energia tekintetében kizárt a megújuló energiaforrásból előállított villamos energiára vonatkozó rendelkezések alkalmazása?
- 4) A harmadik kérdésre adott igenlő válasz esetén: Milyen aránynál található ez a küszöb, vagy hogyan kell azt meghatározni?
- 5) Az első és a második kérdésre adott igenlő válasz esetén: A megújuló energiaforrásból előállított villamos energiára vonatkozó rendelkezéseknek a csak részben biológiailag lebontható hulladékból előállított villamos energiára való alkalmazása során figyelembe lehet-e venni a [2009/28 irányelv] 5. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében foglalt jogelvet oly módon, hogy e rendelkezések csak a villamos energiának a megújuló energiaforrásból termelt részére alkalmazandók, és e részt az egyes energiaforrások energiataralma alapján kell kiszámítani?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 20 Az első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a megújuló energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítményeket megillető, a villamosenergia-hálózathoz való elsőbbségi hozzáférést nemcsak a villamos energiát kizárólag megújuló energiaforrásokból termelő létesítményeknek kell biztosítani, hanem a villamos energiát megújuló és hagyományos energiaforrásokból egyaránt termelő létesítményeknek is.
- 21 A 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontja értelmében a tagállamok biztosítják, hogy a szállítási rendszer-üzemeltetők a villamosenergia-termelő létesítményektől érkező hálózati terhelés elosztása során átlátható, megkülönböztetésmentes kritériumok alapján előnyben részesítsék a megújuló energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítményeket, amennyiben ezt a nemzeti villamosenergia-rendszer biztonságos működése lehetővé teszi.

- 22 Noha a 2009/28 irányelv a 2. cikk a) pontjában a „megújuló energiaforrásból származó energia” fogalmát úgy határozza meg, hogy az magában foglalja többek között a „biomasszát”, a 2. cikk e) pontjában pedig a „biomassza” fogalmát úgy, hogy az magában foglalja többek között „az ipari és települési hulladék biológiailag lebontható részét”, az nem határozza meg azonban a 16. cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében vett „megújuló energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítmény” fogalmának terjedelmét.
- 23 E körülmények között a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve nemcsak a rendelkezés szövegét, hanem annak összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját is (2022. június 2-i T. N. és N. N. [Az örökséget visszautasító nyilatkozat] ítélet, C-617/20, EU:C:2022:426, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 24 Először is, ami a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdése c) pontja első mondatának a megújuló energiaforrásokat „felhasználó” létesítményekre való hivatkozásával kapcsolatos megfogalmazását illeti, önmagában nem lehet meghatározni, hogy ez a rendelkezés csak azokra a létesítményekre vonatkozik-e, amelyek kizárólag megújuló energiaforrásokból állítanak elő villamos energiát, vagy olyan létesítményekre is, amelyek ilyen energiaforrásokat csak részben használnak erre a célra.
- 25 Egyébiránt ugyanezen rendelkezés második mondata, amely a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia igénybevétele elmaradásának minimalizálása érdekében meghozandó intézkedésekre utal, úgy tűnik, hogy a „minimalizálni” ige használatával abból az elvből indul ki, hogy az elsőbbségi hozzáférést azon létesítmények számára is biztosítani kell, amelyek csak részben használnak megújuló energiaforrásokat. Az ilyen létesítmények kizárása ugyanis azzal a következménnyel járna, hogy adott esetben a „zöld” villamos energia jelentős részét kizárnák az elsőbbségi hozzáférésből.
- 26 Továbbá ami az említett rendelkezés kontextusát illeti, a 2001/77 irányelv 2. cikke c) pontjának meghatározása szerint a „megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia” a „kizárólag megújuló energiaforrásokat hasznosító erőművek által előállított villamos energia, valamint a hagyományos energiaforrásokat is hasznosító vegyes erőművek által előállított villamos energia megújuló energiaforrásból előállított része”.
- 27 A 2001/77 irányelv helyébe lépő és az alapügy tényállásának megvalósulása idején hatályban lévő 2009/28 irányelv azonban nem vette át ezt a meghatározást. Ezen irányelv 2. cikkének a) pontja a „megújuló energiaforrásokból előállított energiát” a következőképpen határozza meg: „nem fosszilis megújuló energiaforrásokból származó energia”, és ezt követően meghatározza, hogy mely megújuló energiaforrások tartoznak e meghatározás alá. Következésképpen, amint arra az 50 Hertz Transmission rámutatott, a „megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiának” minősítés már nem attól függ, hogy milyen típusú létesítményben állították elő a villamos energiát, hanem csak attól, hogy milyen energiaforrásokat használnak ezek a létesítmények a villamos energia előállításához.
- 28 Végül, ami a 2009/28 irányelv célkitűzéseit illeti, az irányelv 1. cikke szerint az irányelv célja, hogy közös keretet hozzon létre a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatására, többek között úgy, hogy kötelező nemzeti célkitűzéseket állapít meg a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiának a teljes bruttó energiafogyasztásban képviselt arányára vonatkozóan.

- 29 Ezen túlmenően az irányelv (60) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy az irányelv célja a megújuló energiaforrásokból származó villamos energiának az azonnali ügyleteket bonyolító piacra történő integrálásával a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia felhasználásának maximalizálása. Az említett irányelv (61) preambulumbekzdése kimondja, hogy ezen irányelv célkitűzése a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia szállításának és elosztásának folyamatos növekedése, és e célból a tagállamok meg kell hozniuk a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia nagyobb mértékű elterjedését.
- 30 Ezenkívül a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének b) pontjában előírt garantált hozzáférés célja, hogy a megújuló energiaforrásokat a belső villamosenergia-piacba integrálja annak biztosításával, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia teljes mértékben hozzáférhessen a hálózatokhoz, ami lehetővé teszi a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia maximális mennyiségének felhasználását (lásd ebben az értelemben: 2022. január 27-i Fondul Proprietatea ítélet, C-179/20, EU:C:2022:58, 62. pont).
- 31 Márpedig a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia lehető legnagyobb mértékű felhasználására és a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia szállításának és elosztásának folyamatos növelésére irányuló célok veszélybe kerülhetnének, ha a nem kizárólag megújuló energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítmény e ténynél fogva olyan létesítménynek minősülne, amely csak hagyományos energiaforrásokat használ fel, és ebből következően ki lenne zárva a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti elsőbbségi hozzáférésből.
- 32 Ennélfogva az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy a megújuló energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítményeket megillető, a villamosenergia-hálózathoz való elsőbbségi hozzáférést nemcsak a villamos energiát kizárólag megújuló energiaforrásokból termelő létesítményeknek kell biztosítani, hanem a villamos energiát megújuló és hagyományos energiaforrásokból egyaránt termelő létesítményeknek is.

A második–ötödik kérdésről

- 33 A második–ötödik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan létesítmény, amely változó részben megújuló és hagyományos energiaforrásokból egyaránt termel villamos energiát, kizárólag a villamos energia megújuló energiaforrásokból termelt részét illetően élvez elsőbbséget a hálózathoz való hozzáférés tekintetében, és ha igen, ezen elsőbbségi hozzáférés alkalmazásának melyek a részletes szabályai.
- 34 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság közelebbről arra keresi a választ, hogy az EEW által üzemeltetetthez hasonló létesítmény, amely biológiailag lebontható ipari és települési hulladékot tartalmazó hulladékkeverékből termel villamos energiát, kizárólag az e változó részből előállított villamos energia tekintetében élvez-e elsőbbséget a hálózathoz való hozzáférés tekintetében.
- 35 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy a 2009/28 irányelv 2. cikkének a) és e) pontjában szereplő fogalommeghatározásokból kitűnik, hogy noha a biomassa hasznosításával nyert energia megújuló energiaforrásból előállított energiának minősül, kizárólag az ipari és települési hulladék biológiailag lebontható része tartozik az ezen irányelvben meghatározott „biomassa” fogalma alá.

Az ipari és települési hulladék hőkezelésével előállított energia tehát az e hulladékok e biológiailag lebontható részéből előállított villamos energia tekintetében – a hagyományos hulladékból álló rész kivételével – megújuló energiaforrásból származó energiának minősül.

- 36 A Bíróság ezt követően az említett irányelv 16. cikke (2) bekezdésének b) pontjával kapcsolatban rámutatott, hogy e rendelkezés a megújuló energiaforrásokból előállított villamosenergia-hálózathoz való „garantált hozzáférése” bevezetésének lehetőségére hivatkozik, ám kizárólag a „zöld” villamos energiára vonatkozóan, és ezért nem szolgálhat jogalként olyan nemzeti rendelkezésekhez sem, amelyek a nem megújuló energia termelésére szolgáló létesítmények számára nyújtanak garantált hozzáférést (lásd ebben az értelemben: 2022. január 27-i *Fondul Proprietatea* ítélet, C-179/20, EU:C:2022:58, 65. pont). Amint arra a főtanácsnok indítványának 46. pontjában rámutatott, hasonló módon kell értelmezni az említett irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontjában foglalt „a hálózathoz való hozzáférés elsőbbségének elvét”.
- 37 Következésképpen annak a villamosenergia-termelő létesítménynek, amely olyan hulladékkeveréket használ fel, amelynek csak egy változó része áll biológiailag lebontható ipari és települési hulladékból, vagy általánosabban, amely változó részben használ fel megújuló és hagyományos energiaforrásokat, kizárólag a villamos energia megújuló energiaforrásokból előállított változó része erejéig kell részesülnie a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontjában előírt elsőbbségi hozzáférésből.
- 38 A 2009/28 irányelv azonban nem határozza meg, hogy milyen módon kell kiszámítani a mind megújuló, mind hagyományos energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítmény által előállított villamos energiának a megújuló energiaforrásokból előállított részét, és azt végképp nem, hogy ennek a résznek el kell-e érnie egy minimális küszöbértéket ahhoz, hogy az előállított villamos energia részesüljön az elsőbbségi hozzáférés előnyeiből.
- 39 Ez az irányelv a 16. cikke (2) bekezdésének c) pontjában két követelmény előírására szorítkozik.
- 40 Először is, e rendelkezés az elsőbbségi hozzáférést a nemzeti villamosenergia-rendszer biztonságával kapcsolatos szükségletektől teszi függővé. E tekintetben a 2009/28 irányelv (60) preambulumbekkezdése kimondja, hogy a távvezeték-hálózat megbízhatósága és biztonsága fenntartásához, valamint a teherelosztáshoz kapcsolódó követelmények tagállamonként változhatnak a nemzeti távvezeték-hálózat sajátosságaitól és biztonságos működésétől függően.
- 41 Másodszor, a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontja megköveteli, hogy az elsőbbségi hozzáférést átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján kezeljék. E tekintetben ezen irányelv (11) preambulumbekkezdése hangsúlyozza annak fontosságát, hogy egyértelmű és átlátható szabályokat állapítsanak meg a megújuló energiaforrásokból előállított energia arányának kiszámítására és az ilyen források meghatározására vonatkozóan. Egyébiránt az említett irányelv (60) preambulumbekkezdése általánosságban emlékeztet a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia számára fenntartott elsőbbségi hozzáférés fontosságára a megújuló energiaforrásoknak a belső villamosenergia-piacba való integrálása szempontjából, és különösen arra, hogy ennek az elsőbbségi hozzáférésnek oly módon kell tükröződnie a nemzeti csatlakozási szabályokban, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiát előállító bekapcsolt termelőknek biztosítékot nyújtanak arra, hogy a megújuló energiaforrásokból származó villamos energiát a forrás rendelkezésre állásakor mindenkor képesek lesznek eladni és továbbítani.

- 42 Ebből következik, hogy a tagállamok széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek a megújuló energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítményeket megillető elsőbbségi hozzáférés megvalósítására vonatkozó részletes szabályok meghatározása során, feltéve hogy tiszteletben tartják az ezen irányelv által követett célokat.
- 43 A Bíróság egyébként már megállapította, hogy a 2009/28 irányelv elfogadásával az uniós jogalkotó, anélkül hogy a zöldenergia-ellátás nemzeti rendszereinek kimerítő jellegű harmonizálását kívánta volna megteremteni, egyrészt abból a megállapításból indult ki, hogy a tagállamok különböző támogatási mechanizmusokat alkalmaznak, másrészt pedig azon elvből, hogy biztosítani kell azok megfelelő működtetését a befektetői bizalom megtartása, valamint annak lehetővé tétele érdekében, hogy a tagállamok az említett irányelvben számukra meghatározott, kötelező átfogó nemzeti célok teljesítését célzó, hatékony nemzeti intézkedéseket fogadhassanak el (2018. október 4-i L. E. G. O. ítélet, C-242/17, EU:C:2018:804, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 Következésképpen az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a tényállás értékelésére és a nemzeti jogi szabályozás értelmezésére egyedül hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság feladata annak meghatározása, hogy a jelen ügyben teljesülnek-e a megújuló energiaforrásokat felhasználó létesítmények elsőbbségi hozzáféréseinek megvalósítására vonatkozó részletes szabályok meghatározására vonatkozó uniós jogból eredő követelmények. Mindazonáltal a nemzeti bíróság számára az előzetes döntéshozatal keretében hasznos válaszokat adni hivatott Bíróság hatásköre kiterjed arra, hogy az alapeljárás iratai, valamint a hozzá előterjesztett írásbeli és szóbeli észrevételek alapján az előtte lévő konkrét jogvita eldöntését lehetővé tévő útmutatást adjon e nemzeti bíróságnak azokról a tényezőkről, amelyeket a tagállamoknak figyelembe kell venniük a hálózathoz való elsőbbségi hozzáférés alkalmazása során (lásd analógia útján: 2020. szeptember 22-i Cali Apartments ítélet, C-724/18 és C-727/18, EU:C:2020:743, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 E tekintetben a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontjában szereplő követelmény, amely szerint a hálózathoz való elsőbbségi hozzáférést átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján kell meghatározni, azt jelenti – amint arra a főtanácsnok az indítványának 54. pontjában rámutatott –, hogy ezeknek a kritériumoknak egyértelműeknek kell lenniük, a tagállamoknak előzetesen közölniük kell őket, és alkalmazásuknak minden érintett fél számára előre láthatónak kell lennie.
- 46 Ezenkívül a Bíróság előtti tárgyaláson folytatott vitákból kitűnik, hogy a villamos energiát termelő létesítmények a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdése c) pontjának alkalmazásában három csoportra oszthatók: a kizárólag megújuló energiaforrásokat felhasználó létesítményekre, a kizárólag hagyományos energiaforrásokat felhasználó létesítményekre, illetve a megújuló és hagyományos energiaforrások keverékét alkalmazó létesítményekre.
- 47 Egyrészt egyértelműnek tűnik, hogy az első csoportba tartozó létesítményeknek – a hálózat biztonságával és kapacitásával kapcsolatos korlátozásokra is figyelemmel – mindig elsőbbségi hozzáférést kell biztosítani az általuk termelt villamos energia teljes mennyisége tekintetében, és hogy a második csoportba tartozó létesítmények e rendelkezés alapján nem részesülhetnek elsőbbségi hozzáférésben, valamint hogy az első két csoportba tartozó létesítményeket főszabály szerint egyenlően kell kezelni azon a csoporton belül, amelyhez tartoznak.

- 48 A harmadik csoportba tartozó létesítményeket illetően ezzel szemben először is emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 37. pontjából kitűnik – az elsőbbségi hozzáférés csak a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia egy része tekintetében illeti meg őket. Másodszor, e harmadik csoporton belül a létesítmények nem kezelhetők egyenlően, hiszen nem feltétlenül azonos részben használnak fel megújuló energiaforrásokat.
- 49 A 2009/28 irányelvnek a megújuló energiaforrásokból származó energia felhasználásának előmozdítására irányuló célkitűzése azonban veszélybe kerülne, ha a jelentős részben megújuló energiaforrásokat felhasználó létesítmények rendszeresen elsőbbségi hozzáférést kapnának, más olyan létesítmények rovására, amelyek szintén megújuló energiaforrásokat használnak fel, de kisebb mértékben. Ugyanezen célt szem előtt tartva azonban lehetővé kell tenni, hogy az előbbiek elsőbbséget élvezzenek az utóbbiakkal szemben, anélkül azonban, hogy ez állandó elsőbbséget jelentene.
- 50 Fontos tehát, hogy az azon sorrend meghatározása céljából elfogadott kritériumok, amelyben a rendszer-üzemeltető a megújuló és hagyományos energiaforrások keverékét felhasználó létesítményeket igénybe veszi, tükrözzék az általuk felhasznált megújuló energiaforrások arányának jelentőségét.
- 51 Hasonlóképpen fontos, hogy e kritériumok figyelembe vegyék a létesítmények villamosenergia-hálózatokhoz való hozzáféréseinek irányítására jellemző sajátosságokat és műszaki korlátokat. E tekintetben az MNG Strom kifejtette, hogy a villamosenergia-szállítási rendszer üzemeltetője nem ismeri valós időben a villamosenergia-termelő létesítmény által használt, biológiailag lebontható hulladékok arányát, amikor meg kell határozni a létesítmények leállításának sorrendjét, ahogyan egyébként e létesítmények üzemeltetői sem tudják minden időpontban, hogy mekkora a megújuló energiaforrásokból előállított energia aránya. Az 50 Hertz a maga részéről azt hangsúlyozta, hogy az elsőbbségre vonatkozó döntés olyan sürgősségi intézkedés, amelyet szinte az adott pillanatban hoznak, és hatást gyakorol a downstream gazdasági szereplőkre, ami azt jelenti, hogy az elsőbbségi kritériumoknak lehetővé kell tenniük a rendszer-üzemeltetőknek szóló konkrét iránymutatás adását.
- 52 Hozzá kell tenni, hogy a villamos energia sajátossága, hogy miután bekerült a szállítási vagy elosztási hálózatba, nehezen lehet meghatározni az eredetét, és különösen azt az energiaforrást, amelyből előállították (2014. július 1-jei Ålands Vindkraft ítélet, C-573/12, EU:C:2014:2037, 87. pont). Hasonlóképpen, amikor a szállításirendszer-üzemeltető olyan villamosenergia-termelő létesítményt vesz igénybe, amely megújuló és hagyományos energiaforrásokat egyaránt felhasznál, ugyanilyen nehéz konkrétan meghatározni az e létesítmény által termelt villamos energia megújuló energiaforrásokból származó részét. Ezek a technikai körülmények bizonyos fokú bizonytalanságot jelentenek, így nem zárható ki, hogy a megújuló energiaforrásokból előállítottak nyilvánított villamos energia egy részét nem teljes egészében az adott időpontban állították elő.
- 53 A 2009/28 irányelvnek a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia hálózatokhoz való lehető legnagyobb mértékű hozzáféréseinek elősegítésére irányuló célkitűzése azonban nem követeli meg, hogy abban a pillanatban, amikor a hálózatüzemeltető igénybe veszi az energiaforrások keverékét felhasználó villamosenergia-termelő létesítményt, pontosan tisztában legyen azzal, hogy az e létesítmény által szolgáltatott teljes energiamennyiségben belül pontosan mekkora az adott típusú villamos energia aránya.

- 54 E tekintetben elegendő, ha az illetékes nemzeti hatóságok által választott kritériumok alkalmazása lehetővé teszi, hogy kellően hosszú és reprezentatív időszakon keresztül, és amennyiben ez műszakilag megvalósítható, a hálózathoz való hozzáférés tekintetében elsőbbséget kapjon minden olyan létesítmény, amely megújuló és hagyományos energiaforrásokból egyaránt termel villamos energiát, az e létesítmény által felhasznált megújuló energiaforrások arányában.
- 55 Nem zárható ki, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok e célból figyelembe veszik a 2009/28 irányelv 2. cikkének j) pontja értelmében vett, adott esetben a villamosenergia-termelőnek az ezen irányelv 15. cikke alapján kiadott származási garanciát, függetlenül attól, hogy az ilyen garanciát – amint az többek között e rendelkezés (1) bekezdéséből kitűnik – annak érdekében bocsátják ki, hogy a végső fogyasztók meggyőződhesse az energiaszolgáltató energiaszerkezetének pontos összetételéről.
- 56 Egyébiránt semmi nem zárja ki, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok az e kritériumok meghatározására vonatkozó mérlegelési mozgásterük gyakorlása keretében a 2009/28 irányelv 5. cikkének (3) bekezdésében szereplő bizonyos rendelkezésekre támaszkodjanak, így különösen arra a rendelkezésre, amely szerint a többféle üzemanyaggal működő, megújuló és hagyományos energiaforrásokat felhasználó létesítményekben a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia arányának kiszámítása során az egyes energiaforrások részesedését energiatartalmuk alapján kell kiszámítani.
- 57 E megfontolások összességéből következik, hogy a második–ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az olyan létesítmény, amely változó mértékben megújuló és hagyományos energiaforrásokból egyaránt termel villamos energiát, kizárólag a villamos energia megújuló energiaforrásokból termelt részét illetően élvez elsőbbséget a hálózathoz való hozzáférés tekintetében. A tagállamok feladata, hogy meghatározzák e hozzáférési elsőbbség alkalmazásának részletes szabályait, olyan átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumok megállapításával, amelyek – figyelembe véve a hálózat megbízhatóságának és biztonságának fenntartására vonatkozó követelményeket – lehetővé teszik az egyes villamosenergia-termelő létesítmények által használt megújuló energiaforrások arányának jelentősége szerinti elsőbbségi sorrend felállítását.

A költségekről

- 58 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról [helyesen: a megújuló energiaforrásból előállított energia felhasználásának támogatásáról], valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. április 23-i 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontját**

a következőképpen kell értelmezni:

a megújuló energiaforrásokat felhasználó villamosenergia-termelő létesítményeket megillető, a villamosenergia-hálózathoz való elsőbbségi hozzáférést nemcsak a villamos energiát kizárólag megújuló energiaforrásokból termelő létesítményeknek kell biztosítani, hanem a villamos energiát megújuló és hagyományos energiaforrásokból egyaránt termelő létesítményeknek is.

2) A 2009/28 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének c) pontját

a következőképpen kell értelmezni:

az olyan létesítmény, amely változó mértékben megújuló és hagyományos energiaforrásokból egyaránt termel villamos energiát, kizárólag a villamos energia megújuló energiaforrásokból termelt részét illetően élvez elsőbbséget a hálózathoz való hozzáférés tekintetében. A tagállamok feladata, hogy meghatározzák e hozzáférési elsőbbség alkalmazásának részletes szabályait, olyan átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumok megállapításával, amelyek – figyelembe véve a hálózat megbízhatóságának és biztonságának fenntartására vonatkozó követelményeket – lehetővé teszik az egyes villamosenergia-termelő létesítmények által használt megújuló energiaforrások arányának jelentősége szerinti elsőbbségi sorrend felállítását.

Aláírások